

Álmanakkin

89. útgávan av Álmanakkanum er sum allar hinar útgávurnar kjokkfull av hentum upplýsingum.

Sum vanligt byrjar álmanakkin við einum álmanakka, upplýsingum um dagarnar í árinum, nær sól og máni rísa og seta, hvussu langur dagurin er og mangt annað. Saman við vanligu upplýsingunum í einum álmanakka, sigur hesin eisini frá, hvørjir kirkjutekstir prædikað verður eftir ymsu dagarnar.

Reglugir brúkarar av álmanakkanum finna skjótt aftur til hentastu síðirnar. Aftur í ár eru streymkurvarnar og vestfalskyrrindi at síggja á síðunum 72, 73, 76 og 77. Frá síðu

78 og frameftir eru streymkort fyrri Føroyar. Síðani koma kósir innanoyggja, talva um vind og ættir, og so orðalistar við nøvnunum á fiskum, hvalum og kópum á føroyskum, donskum, norskum, íslenskum, enskum, týskum og latínskum. Eisini er eitt yvirlit yvir rygningartíðina (gýtingartíðina) hjá ymsum fiskum.

Bulurin í bókini er tann, sum hevur við skipini at gera. Á síðu 120 byrjar yvirlitið yvir motorbátar við dekki millum 5 og 20 brt og líka til síðu 337 er tað sjóvinnan, sum er miðpunktíð.

Eftir smáu motorbátarnar kemur eitt yvirlit yvir havnirnar í Føroyum, síðani lóggildað virkir og landingarmiðstöðir og vitar, og so skipalistin. Umframt hetta er ein rúgva av øðrum hentum kunnleika, sum til dømis morsu-teknini ov yvirlit yvir strandaradiostøðirnar.

Landbúnaðurin og alingin fylla eisini eitt sindur álmanakkanum. Markatalsbygdirnar eru allar upplýstar og síðani koma ymiskt hent ráð í samband við landbúnaðin. Eitt yvirlit yvir seyðamarkini eru eisini við í álmanakkanum. Síðani koma

leiðbeiningar og lógtingslógir millum annað um haruveiðu og fuglaveiðu.

Listar yvir lógtingsfólk og landsstýrisfólk, yvir prestar, læknar og borgarstjórar í Føroyum eru eisini at finna, eins

og kunning um oyggjar og fjøll, fólkatalið og vegalongdirnar. Sum vanligt er eisini eitt yvirlit yvir tey góðtiknu fólkanøvnini at finna.

Eins og undanfarin ár er tað Erling Isholm, sum ritstjórnar og H. N. Jacobsens bókahandil, sum gevur Álmanakkan út.

Ársins metbók – politiskur thrillari úr veruleikanum

– Valið stóð millum at virða eina ov stranga tulking av reglunum ella at geva fólki innlit í tað, sum hendi. Tað sigur Sjørður Skaale, sum breyt tagnarskylduna fyri at kunna skriva umstríddu bókina um fullveldislandsstýrið

Með umrødda bókini í ár mann vera "2000 - tá Føroyar skuldu loysa". Hon kom út síðst í september, og líka síðani hevur hon ligið ovast á metsølulistanum hjá Rit & Rák.

Bókin snýr seg um tá Føroyar um aldarskiptið skuldu taka fullveldi. Hetta var ein sera dramatisk tíð við stórum ætlanum, bjørtum vónum, men eisini óvanliga hørðum og beiskum stríði.

Høvundurin fer nær at tí, sum hendi. Vit koma enntá heilt inn í fundarhølið á Christiansborg og sita mestsum við borðið og kunnu fylgja við í tí, sum stundum minnir um nevaleikir millum lógmann og danska forsætisráðharran.

Men vit hoyra eisini um stríðið innlendis í Føroyum, sum endar við eini stórari uppgerð millum høvuðspersónarnar, Anfinn Kallsberg og Høgna Hoydal. Høgna má bakka, men fær stuðul frá

hundraðtals loysingarfólkum, sum eru savnað á Vaglinum.

Ov strong tulking

Tá alt hetta hendi var Sjørður Skaale embætismaður. Nú er hann politikari.

Hvussu kann hann sum fólkaavaldur bróta sína tagnarskyldu, og almannakunngera nakað, sum Løgmansskrivstovan ikki vil hava út?

– Eg var í stórum iva, svarar Sjørður Skaale. Men eg haldi, at fólk hava rætt at fáa innlit í hetta. Og eftir at hava tosað við sakkøn fólk bleiv eg sannførdur um, at eg skuldi gera, sum eg havi gjørt.

– Løgmansskrivstovan er jú ikki nakar dómstólur, og hevði eg verið meldaður rokni eg við, at eg hevði vunnið sakarmálið. Løgmansskrivstovan hevur helst rætt at halda pørtum av tilfarinum aftur - men ikki øllum. Og eg vildi heldur geva fólkið hetta innlitið enn virða eina alt

Sjørður Skaale leggur bók sína fram í Norðurlandahúsinum

ov stranga tulking av lógini um tagnarskyldu, sigur hann.

Ikki partapolitikkur

At Sjørður Skaale er fólkaavaldur reisir eisini ein annan spurning: Er útgávan politiskt litað?

– Tað siggi eg á netinum, at summi vilja vera við. Men felags fyri tey øll er, at tey ikki hava lisið bókina. Øll, sum hava lisið hana, hava givið mær positivar afturmeldingar - bæði sambandsfólk og loysingarfólk, sigur hann.

Sjørður Skaale er farin frá Tjóðveldinum til Javnaðarflokkin.

Merkir hetta ikki bókina?

– Aftur her: Tað siggi eg, at summi føra fram. Men tey sum hava lisið hana síggja, at eg sanniliga eisini eri kritiskur móti Javnaðarflokkinum, sum spældi eitt slag av dupultspæli hesi árin: Hann legði seg beint upp at landsstýrinum í fullveldismálinum - men var samtundis í harðari andstöðu til landsstýrið.

– Endamálið er at siga søguna, sum hon var. Tað er sjálvandi sætt gjøgnum míni eygu - men atlit til flokkar stýra ongum, sigur høvundin.

Stríð um vald

Sjørður Skaale sigur seg hava brúkt fleiri ár um at skriva bókina. Hvat hevur verið drívmeigin?

– Søgna hevur verið fantastiska spennandi. Hetta var eitt stríð um virðir og vald. Stundum var tað flott - stundum var tað skitið. Men tað var alla tíðina hendingaríkt og dramatiskt.

Kemur nøkur onnur slík bók frá Sjørði Skaale?

– Nei. Ikki nøkur sum henda. Hetta var heilt serstakt. Men hugurin at skriva er stórur, so kanska okkurt verður, sigur hann.